

VVD leden buigen zich over waterbeheer

‘Veel van wat we als samenleving als vanzelfsprekend zijn gaan beschouwen zal in de toekomst meer inspanningen vergen om te behouden.’

Dat was de essentie van het realistische verhaal dat minister Mark Harbers hield tijdens de bijeenkomst van het thematische netwerk Liberaal Groen in het gebouw van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht op 1 juli jongstleden. De beschikbaarheid van voldoende en kwalitatief goede grond, water en lucht, onze energievoorziening, mobiliteit; allemaal zaken die van wezenlijk belang zijn voor onze welvaart staan in toenemende mate onder druk. Met wetgeving, innovaties en (overheids-)investeringen is gedurende de afgelopen 100 jaar gereageerd op de maatschappelijke behoeftes betreffende de zojuist genoemde onderwerpen. Dat heeft ons als samenleving veel welvaart gebracht maar de keerzijdes zijn gaandeweg ook gegroeid. Tot welke grenzen kun je gaan? De stikstofproblematiek, de hoge energieprijzen; het zijn symptomen van onze consumptie die gevolgen heeft voor onze leefomgeving.

Ook de beschikbaarheid van water en het beheer daarvan is geen rustig bezit. Dat weten we in Nederland al vele eeuwen. De uitdagingen op het gebied van waterbeheer zijn in al die jaren veranderd maar de vraag is of het overheidsbeleid voldoende zal zijn toegesneden op de omstandigheden die we in de (verre) toekomst kunnen verwachten. De weersextremen nemen toe, de kwaliteit en kwantiteit van het drinkwater zal extra inspanningen gaan vergen, onze kustverdediging heeft aanpassingen, de rivieren zullen hogere afvoeren aan moeten kunnen, er zal moeten worden ingespeeld op langere periodes van droogte, de kwaliteit van het oppervlaktewater moet omhoog: zomaar wat trends en uitdagingen die op ons af komen en waar de overheid en de samenleving gezamenlijk een antwoord op zullen moeten vinden. Het NK Tegelwippen is een mooi voorbeeld van een initiatief dat laat zien dat waterbeheer ons in de genen zit en dat het besef er is dat het een brede maatschappelijke opgave is waar kleine maatregelen het verschil kunnen maken.

De waterschappen spelen al sinds de late middeleeuwen een belangrijke rol bij het bewoonbaar krijgen en houden van Nederland. Peter Smit, lid Dagelijks Bestuur Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) sprak over de uitdagingen waar de waterschappen voor gesteld staan en over klimaatbestendigheid in relatie tot verstedelijking. Naarmate de verstedelijking voortschrijdt wordt waterbeheer binnen de bebouwde kom een steeds groter thema. Het overgrote deel van het rioolwater komt uit relatief versteende gebieden waar de grondwaterstand door het snel afvoeren van hemelwater, in combinatie met onttrekkingen voor bedrijfsactiviteiten en drinkwaterwinning, steeds lager komt te staan. Verzakkingen door oxiderende veenlagen, rottende houten funderingen, droogvallende vijvers en zoute kwel zijn het gevolg. De bewoonbaarheid van de steden in de lagere delen van het land wordt door deze lage grondwaterstand aangetast. Het realiseren van gescheiden rioolstelsels, het zuiniger omgaan met water en het zoveel mogelijk in de stad houden van het hemelwater door het ter plekke in de bodem te laten inzigen zijn effectieve middelen om de dalende grondwaterstand een halt toe te roepen. Meer water in de stad houden helpt ook tegen hittestress, een fenomeen dat de komende tientallen jaren naar verwachting alleen maar toe

gaat nemen. Peter Smit is, in tegenstelling tot veruit de meeste leden van dagelijkse besturen van waterschappen, geen lid van het algemeen bestuur van het waterschap. Binnen het zogeheten monistische stelsel van de Waterschapswet geldt dat leden van het dagelijks bestuur tevens lid van het algemeen bestuur moeten zijn. Gedeputeerde staten kunnen echter op basis van artikel 41, lid 3, van de Waterschapswet ontheffing verlenen van deze verplichting. Die bepaling geeft de optie om een DB-lid 'van buiten' te benoemen zoals dat bij gedeputeerden en wethouders al sinds 2002 mogelijk is. Dit soort ontheffingen wordt steeds vaker verleend en dat is wat de VVD betreft een goede zaak. Op deze manier kunnen meer kundige bestuurders worden aangetrokken.

Tim van Hattum, programmaleider klimaat bij WUR, legde tijdens de bijeenkomst uit over hoe Nederland er in 2120 in tijden van klimaatverandering uit kan zien. De zeespiegelstijging is niet tegen te houden, alhoewel die met een effectief (en wereldwijd!) klimaatbeleid wel te beperken valt. We zullen er ons dus tegen moeten wapenen. Maak bodem en water leidende elementen in de ruimtelijke ordening was zijn devies. Hij acht de kans aanwezig dat in 2120 de hogere zandgronden in Zuid- en Oost-Nederland veel dichter bevolkt zullen zijn dan nu omdat het dan in de lager gelegen delen van Nederland veel lastiger zal zijn om nog (financieel) verantwoord te bouwen. De kaart van Nederland zal er zo heel anders uit komen te zien. Water zal ook in de komende tientallen jaren een belangrijke rol bij de inrichting en verdere ontwikkeling van ons land blijven spelen, misschien nog wel meer dan ooit.

De minister van Infrastructuur en Waterstaat had, ondanks een langere ministerraadvergadering, toch nog de gelegenheid gevonden om naar deze leerzame bijeenkomst te komen. Als laatste spreker had hij een bevlogen maar realistisch verhaal over de toekomst van het waterbeheer in Nederland. De uitdagingen zijn groot maar als we het juiste doen dan houden we ook op de langere termijn Nederland bewoonbaar. Het onderhoud aan de huidige waterstaatwerken is prioriteit, maar aanpassingen van en zelfs compleet nieuwe waterstaatswerken zijn nodig. Met alleen een voldoende rijksbudget en goede beleidsplannen zijn we er niet was zijn boodschap. Het vergt vooral veel gezamenlijke inspanningen binnen onze maatschappij om ervoor te zorgen dat water onze bondgenoot blijft.

'Water, teveel of te weinig?' was het thema van deze bijeenkomst. Dat is en blijft de grote vraag waar we ons als VVD'ers over zullen blijven buigen. Niet alleen op het niveau van waterschappen of het rijk, maar ook op gemeentelijk en provinciaal niveau. We zoeken elkaar op en delen ideeën en ervaringen. Ook deze bijeenkomst was weer erg inspirerend en informatief.